

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja 1., 10. in 20. dne vsaciga meseca na celi poli, in velja po pošti za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., v tiskarnici sprejemana na leto 2 gld. 60 kr. in na pol leta 1 gld. 30 kr., ako uni dnevi zadenejo v nedeljo ali praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XVI.

V Ljubljani 10. maliga serpana 1863.

List 20.

Kresnica.

Zvečer nekiga polotniga vročiga in soparniga dné sedi Mica, uboga vdova, pri odpertem oknu svoje sobice, ter gleda v lepi sadni vert, ki je okoli hišice. Ravno je bilo tisti dan pokošeno in od vročiga solnca že zlo posušena merva v kupe djana, od katerih prijeten duh puhti v okno. Že pomino večerno žarenje na širokim robu jasniga neba, in lepo pa čisto sveti luna v sobico, ter obrisuje po snažnih tléh štírvoglo odprtih in šipe zapertih oken, in pa perje vinske terté, ki se okoli njih vije. Nje mali Nandek, deček šestih let, stoji tudi ob kraju okna na polico naslonjen, in tudi njegov cveteči obrazek, rumene kodraste lasce, rokav čedno bele srajčice in del rudečiga opersnika ali vestije luna živo osvetluje.

Uboga vdova sedi tukaj si počiti. Če pa tudi težo vročiga dné zlo čuti, jo vendar neko hudo terpljenje še bolj teži, tako, da vsega drugiga truda pozabi.

Pri večerji iz skledé mleka, v katero je bil kruh podrobljen, ni čez dvé žlici zajela. Mali Nande je tudi ves prestrašen, in se ne gane, ko Mater vidi tako žalostno. Še on žlico kmali položi na mizo, ker mati ne de bi jedla, le grenko joka; tako stoji perstena skleda zlo polna na mizi, kakor je bila prinesena, v svitlobi lune, ter dela okrogel bliš po hišnim stropu.

Mica je bila v začetku pretečene spomladi ovdovéla. Nje ranjki mož, res nar boljšiga obnašanja v celi vasi, si je bil s pridnostjo in varčnostjo toliko pridobil, da je to malo kajžico z lepim vertam kupiti zamogel, vendar ne brez dolga. Verli mož je bil lepi vertni prostor obsadil z mladimi drevesci, katere so že prav lepiga sadú rodile. Poročil se je bil z Mico, če tudi je bila zapušena sirota in ni imela od ranjkih staršev nič družiga, kakor dobro izrejo; bila je v vasi nar bolj pridna, poštena in pobožna deklica. Oba živita nekaj časa prav srečno v zakonu. Kar pride vročinska bolezen v vas, in moža zadene in vzame. Ona mu je stregla v pravi zakonski ljubezni, in tudi bolezen nalezla; berž po smerti možá zbolí in komaj komaj de vendar ne umerje.

S svojo in svojiga moža boleznijo zlo oboža. Ná, zdaj ima pa še svojo kajžico zgubiti! Nje ranjki mož je dolgo služil pri nar bogatejim kmetu v vasi. Prav čislal ga je posestnik zavolj pridnosti in zvestobe, mu posodil tri sto goldinarjev, da si je to bajtico z vertam vred kupil; pogojo pa je storil, da mu bo vsako leto 25 gold. vernil, 25 jih pa z delam odslužil. Mož beseda je in spolnuje pogodbo do zadnjiga leta zvesto zmirej, in ob njegovi smerti na hiši ni že več dolga, kakor 50 goldinarjev. To je njegova žena Mica dobro vedila. Zdaj pa tudi uni kmet za vročino umerje. Njegovi dedi, svakinji sin in hči, dobijo med drugimi pismi tudi uno dolžno pismo za 300 goldinarjev. Od storjene pogodbe in vse te prigodbe ne vejo ne besedice,

ker ranjki jim tega ni nikolj nič pravil. Torej tirjata uboga vdovo za vsih 300 goldinarjev. Prestrašena reva terdi pričo Boga, in zagotavlja, da je njen ranjki mož ta dolg razun 50 goldinarjev že gotovo izplačal. Tode to nič ne pomaga. Mladi kmet jo zmérja z nesramno lažnjivko, ter jo toži pri gosposki. Ker ne more spričati, da je dolg že večí del plačan, je bil ves dolg 300 goldinarjev za veljavniga spoznan. Dedi tirjajo plačo dolgá; ko pa uboga vdova razun kajže in verta nič nima, je imelo to tje premoženje na prodaj iti. Res je klečé prosila dede, da naj je iz hiše ne preženó, tudi mali Nandek poklekne zraven nje. — oba jokata; — pa nič ne pomaga. Že jutrišnji dan je bil v dražbo za kajžo odločen. To zvé uboga vdova ravno pred eno uro, ko je bila del končala. Neki sosed ji je čez plot povedal. Zavoljo tega sedi tako prestrašena in otožna pri odpertim oknu ter pogleduje zdaj gori v svitlo luno, zdaj svojiga maliga Nandeta, toči grenke solze, in zápet zamišljeno in plašno tje naprej gleda. To je bila žalostna tihota.

Moj Bog! si misli, sim li dans poslednjo mervico iz tega verta spravila? — Perve slive, ki sim jih dans za Nandeka na drevesu ubrala, so poslednji sad, ki ga ubogi deček vžije od teh dreves, ki jih je njegov oče zanj s toliko marljivostjo sadil. Morebiti dans poslednjikrat tukaj prenočujeva. Jutri osorej bo to stanovanje že lastnina kacija družiga, in kdo vé, če naji ne bo berž od hiše izgnal. Bog vé, kje bova jutri prenočevala? Morebiti pod milim nebesam. Nato začne vdova močno zdihovati.

Kar stopi Nandek, ki se do zdaj ni ganil, bližej in pravi zdihovaje: Mama, nikar ne jokajte tako grenko, drugač ne bom mogel nič z vami govoriti. Ali ne veste, kaj so oče rekli, preden so tam le na postelji umerli? „Nikar ne jokajte tako zlo! Bog je Oče vdov in zapušenih sirot. Kličite ga v nadlogi. On bo za vas skerbel.“ Tako so očka rekli. Ali pa ni tako?

Res, moj otrok, odgovori mati, prav, prav; res je to! No, pravi Nande, zakaj pa tako dolgo jokate? Boga prosite in pomagal vam bo. O kadar sim bil pri očetu v logu, ko so derva sekali in kadar mi je kaj bilo, če sim bil lačen, ali če sim se s kakim ternam zbedel, nisim dolgo jokal, k ranjkimu očetu sim šel, ko so bili še živi, in sim jih prosil; kar berž so sekuro iz rok djali in so mi kruha dali, ali pa tern iz noge potegnili. Ljubi Bog ravno tako rad pomaga. On ni tako terdiga serca, kakor uni bogat mož, pred kteriga sva oba pokleknila in ga milosti prosila, in naji je skoraj z ного preč sunil, in naji skoz vrata signal. Ali morebiti menite, mama, da Bog ni dosti bogat? Še bogateji je kakor ta kmet. Le poglejte skoz okno. Njegova je luna in vse zvezde. Ranjki ata so večkrat rekli: Ves svet je njegov. Zakaj bi torej jokali in se terpinčili? Pejte sem, mama, in prosiva ljubiga Boga. Pomagal nama bo gotovo. Začnite vi moliti, jaz vam bom

pa pomagal. Gotovo se nama bo bolje izšlo, kakor pri unim bogatinu.

Dobri otrok, pravi mati, prav imaš! in manj joka; to-lažba ji lajša njene britkosti. Mati poklekne, sklenc roke, povzdigne svoje solzne oči proti nebu; Nandek tudi poklekne zraven nje, sklenc ročice in pogleda proti nebu; luna pa oba obsveti in se lesketá v njihovih solznih očéh. Mati začne moliti, otrok pa vsako besedo za njo izgovarja.

„Ljubi Oče nebeški,“ je rekla, „ozri se doli na mater in njeniga otroka, na ubogo vdovo in na zapušeno siroto, ki roke in solzne oči k tebi povzdigujeta! V veliki sili sva, in nikamor se nimava zateči na zemlji. Tvoje serce je pa polno milosti. Sam si rekel: „V sili mene kliči in rešil te bom!“ K tebi zdihujeva! Ne pusti naji pregnati iz te kajže. Ne daj jemati očetove dedišne ubogi siroti! Ako si pa vendar po svoji nerazumljivi, gotovo pa modri sodbi to nad nama sklenil, oh, dodeli nama, de na tvoji široki in prostorni zemlji kak drugi kraj najdeva, kjer bova stanovati in živeti zamogla; potolaži tudi naju serce, de nama ne počí britkosti, ko se bova od domače hiše ločila in se z uniga grička poslednjič nanjo ozerla!“

Mati od jokú ne more dalje na glas moliti, solzna pogleda proti nebu ter obmolkne. Kar zakliče Nandek, ki je še zmeraj dozdej klečé ročice proti nebu povzdignjene deržal, ter pokaže s perstam: „O joj, mama, poglejte, kaj je pa to? Tukaj léta plava lučica, zvezdica! Lejte, pri oknu léta; — o lej, lej, že sem leti; — o kako lepo svitlo se blisketa! lej, zelenkasto luč ima, še skoraj lepši je kakor večerna zarija! zdaj pa zgorej pod stropam léta! To je čudno!“

To je kresnica, moj ljubi Nandek, odgovori mati. Podnevi je reven kebrček, ponoči ima pa ta čudno lepo svitli blis.

„Ali jo smem vjeti?“ vpraša deček, „ali mi nič ne bo storila, ali se ne bom spekel od te lučice?“

„Ne bo te spekla ne,“ reče mati smehljaje, in vsa solzna po licu. „Le vjemi jo no, in oglej jo; je tudi čudo Božje vsigamogočnosti.“

Deček pozabi zdaj na vso žalost, in skuša vjeti kresnico, katera léta zdaj pod mizo, zdaj pod stolam, zdaj pri tléh, zdaj višej po sobici.

O joj, zakliče zdaj deček; ravno ko jo hoče prijeti, se kresnica za omaro pri steni skrije. Skerbno pogleduje za omaro ter pravi: „Jo že vidim na steni; stena in tla in vsak prah se sveti od nje tam, kjer sedi, kakor bi luna v kotu sijala; celo nje pa ne morem doseči, imam še prekratko roko.“

„Malo poterpi,“ pravi mati, „bo že spet ven priletela.“

Deček malo počaka in gre na to k materi ter jo pohlevno poprosi, „mama, Vi mi jo ven spravite, ali pa omaro malo od stene odmaknite, po tem jo bom pa lahko vjel.“

Mati vstane, odmakne omaro in deček pokojno kresnico vzame ter jo v perisu ogleduje, bolj se je veselil, kakor kraljevi sin nar lepšiga demanta.

Mati pa nekaj družiga zapazi, ko omaro odmakne; nekaj na tla pade, ki je zdej tičalo. Pobere in zakliče: „Moj Bog! na enkrat sva rešena iz vse sile. To je lanska pratika, ki sim jo tako dolgo zastonj iskala. Oh, mislila sim, de jo je v moji bolezní, ko se nisim nič več zavedila, kak drugi človek kot nerabno raztergal, ker niso takrat po naši hiši vse prav ravnali. Zdej se bo pa že skazalo, de je oče plačal že denar, kteriga zdaj od nas tirjajo. Kdo bi bil mislil, de pratika tiči za to omaro, ki smo jo s hišo vred kupili in od tistiga časa še ni bila od stene odmaknjena?“

Berž prižge luč in z veselimi solzami v očéh pregleda pratiko. Vse je bilo od ranjčiga moža na tanjko v nji zapisano, kar je bil v začetku zadnjiga leta od teh treh sto goldinarjev še dolžan, in koliko je to leto tega dolga odslužil, koliko odplačal. Na koncu so bile pa še verstice

od poprejšnjiga posestnika (Majerbaverja) lastnoročno zapisane. „Svetiga Martina dan sim porajtal z Janezam Blumam in ni mi več dolžan kakor le še petdeset goldinarjev.“

Mati od veselja z rokama počí, objame svojiga sinčika, ter radostna zakliče: „O Nande, zahvali ljubiga Boga! Ne pojdeva preč ne, ostala bova v svoji hiši.“

„Kaj ne, mama,“ pravi deček, „tega sim jaz vzrok. Ko bi vas ne bil tako lepo prosil, bi ne bili omare odmaknili, in ne bili bi teh bukvic dobili, sto let bi bile še lahko za omaro tičale.“

Mati osupnjena obmolkne, potem pravi: „O moj otrok, Bog nama je to dal.“ Prav svet strah me spreléva, ako to premišlujem. Lej, ko sva oba solzna molila, prileti leskeča kresnica v hišo in mi s svojo lučico posveti za omaro, kjer je pratika tičala skrita. Gotovo Bog vlada vse, tudi nar manjši stvari. Božja previdnost čuje nad nama. Nič se ne naključí samo po sebi. Tudi las ne pade nam z glave brez Božje vednosti. Zapomni si to za vse svoje žive dni, in zaupaj v Boga vselej, tudi v nar večí sili. On lahko pomaga in reši vselej. Ni mu treba, da bi nam ravno bliščéčiga angelea poslal; tudi z majhnim červičkam lahko pomoč skaže.“

Mati od samiga veselja ne more spati tisto noč. Zmiraj Boga hvali. Ko se dan zazná, se berž podá k sodniku. Sodnik pokliče deda. Pride. Spozná, de pisanje je resnično; osramoten je, de je vdovo pred sodbo popred zmerjal in kot nepošteno obrekoval. Sodnik pravi, de jo mora odškodvati za to osramotenje in za to veliko britkost. Ded je pripravljen to storiti.

Ko pa uboga vdova zdaj pripoveduje vso prigodbo od svoje ponočne molitve in bliskeče kresnice, pravi sodnik: „Tukaj je bila pričujoča Božja roka; Bog vam je vidno pomagal.“

Mladi posestnik je bil ves ginjen in pravi s solznimi očmi: „Prav res je tako; Bog je oče vdov in zapušenih sirot, in tudi njih maševavec. Odpustite mi, de sim tako nesumiljeno z vami ravnal, v zmoti se je to godilo. V poverjenje za tako terpljenje, ki sim ga vam napravil, vam odpustim tistih še dolžnih petdeset goldinarjev, in kadar bote v kako potrebo prišli, le k meni pridite, vselej vam bom pomagal; kajti spoznam zdaj: Kdor v Boga zaupa, ga Bog ne zapustí, in v Boga zaupati je boljši zaloga kakor nar večí bogastvo. In če jest kdaj v silo pridem, ali bo moja žena vdova, moji otroci pa zapušene sirote; naj tudi nam Bog tako pomaga kakor je vam pomagal.“

„Tako zaupajte v Boga,“ reče sodnik, „in bodite tako pošteni, kakor ta pobožna vdova, in Božja pomoč vas ob času potrebe ne bo zapustila.“

Burja.

Popotni spominki.

Romanje k sv. Kervi v zgornjem Gorotanu.

V častilni spomin štiristoletnice slavne ljubljanske škofije popisuje

Jož. Levčnik.

(Dalje.)

Pozno v noč vernil sem se z ljubim svojim spremstvom nazaj v Šentmohor. Bledi mesec prijetno razsvitljeval je celo okolico, kakor nadal jo bil s sreberno obleko. Tudi valčki reke Zile šumljali so nocoj tako krotko, da želel sem serčno, naj bi bili v blagor Zilanom vedno tako pohlevni in mirni.

Za danas, dragi bravec, ti podam kratek popis šentmohorskega terga. Stoji nam blizo v sredi zilske, že Rimljanom pod imenom „Vallis Julija“ znane doline v prijaznem kotiču ravno tam, kjer se od nje loči dolina Gička (Gitschthal), ktera slednja veže dolini zilsko in zgornjo dravsko.

Mejnik nam je imenovani terg med doljnim, slovenskim, katoliškim in zgornjim, nemškim, močno z evangeljci namješanim oddelkom Zilinin. Hiša ima terg do 85, ktere so posebno v zgornjem koncu precej čedne. Cerkev stoji blizo ravno o sredi terga in ima, kakor sem že povedal, zunaj in znotraj prav lepo podobo. Stoji nekoliko nazviš od velikega terga. Bila je nekdanj široko okrog z močnim zidom in — če se ne motim — tudi s tabri obdana. Zdaj ima nadvisano (terasem-enako) podlago ter je od spred z drevoredom obsajena. Dozdaj derže le ene, široke, kamnite stopnice do njé; snuje se še za dvoje druge enake, ako bodo denarne moči zmogle. Kaj zal kinč bi bil to cerkvi in tergu. Farovž stoji poleg cerkve na izhodno stran. Vidi se star mogočin grad. Ob času kantonskih poglavarstev je imela imenovana gosposka tu svoj stan; zdaj ima le okrajna sodnija za spodnjo dolino tukaj svoj sedež kakor tudi v duhovskem oziru slovenski oddelk svojo dekanijo. — Zraven žandarmerije in finančne straže ima terg enako mnogim drugim gorotanskim mestim in tergom tudi svojo terzansko oboroženo kardelo (Bürgerchor) z muziko, ktero nekaterekrat v letu pri raznih priložnostih cerkvene in druge slovesnosti z vojaškimi odlikovanji povikšuje. — Skozi spodnji konec terga tekoči potok Gojzdnica (zopet pošteno ponemčeno v Gösring), sicer krotak viditi, je obdan z mnogimi jezovi, kar svedoči, da ob nalivih tudi on ne ostaja za drugimi muhastimi sosedi, temuč da tudi rad uganja svoje hude burke. Zlasti 1851. leta, ktero ostane celi Zili za stran povodinj še dolgo v britkem spominu, je tudi on zlo pomagal ob njem prebivajočim stanovnikom v velike stiske, strah in škodo. Celu mertvim truplom so protili takrat njegovi razserdeni valovi, ker so bili spodkopali obzidje tukajšnjega pokopališča in pogreznili velik del taistega v grobljo. Zdaj pa je vendar pokopališe v naj lepšem stanu in vidi se, da Šentmohorčani lepo skerbijo za mirni pokoj svojih rajnih. —

Iz zgodovine šentmohorske naj navedem med drugim le dve reči: Slavni saksonski kralj Miroslav Avgust, ki je bil poseben prijatelj sprelepih romantiških avstrljanskih pokrajn ter je ko verlo-umen rastlinoslovec mnogo naših hribov prehodil *), je bil — če se ne motim — dvakrat tukaj o priliki, ko je botaniziral okrog sivega Šinoveca ter iskal edino tam rasteče cvetke, ki ji pravijo „Wulfenia.“ — Še veliko večja čast pa je bila Šentmohoru 8. in 9. dan septembra 1856. — 8. dan imenovanega leta in mesca namreč popoldan sta se pripeljala lesem od Svete kervi po dravski dolini čez Križno goro in skozi Gičko dolino doli pridša Nju c. k. apost. Veličanstvi presvitra cesar in cesarica. Neštevilne trume ljudstva iz spodnje in zgornje Zile in tudi od drugod so skupaj vrele, hrepeneče viditi junaškega vladarja in Njihovo premilo gospo zaročnico. Rudokopi iz nemškega Blajberga in Rabla, kakor tudi domača terzanska straža, vsaki s svojo godbo in zastavo; slavno duhovstvo spodnje in zgornje Zile; c. k. vradniki, kakor tudi vse srenjske predstojništva šentmohorskega in kotičanskega okroga snidli so se bili tukaj, da bi po zmožnosti vredno sprejeli preslavna popotnika. Pri obeh vhodih v terg postavljeni so bili krasni slavoloki; hiše opletene z vencí ter ozališane z raznobarnimi zastavami — z eno besedo: bil je dan veselja za Šentmohor, kakoršnega dotlej ni bilo, in ga tudi morebiti več doživel ne bo, ker preslavna popotnika sta tukaj prenočila, in osnovane so bile po dokončanem cesarskem obedu razne narodske veselice. Stanovniki slovenske Zile predstavljali so pod okni Njih c. k. veličanstev svoje običaje ženitvanske; — okoli Ave Marije prišli so z godbo rudokopi blajberski in rabelski, ponarejaje z gorečimi „lešarbami“ vhod k delu v podzemeljske rove; slednjič pride o splošnjem razsvitljenji terga tudi domača

*) Tudi na Kranjskem je bil menda trikrat, ter je hodil po Gorenškem in Notranjskem. Glej „Reiseerionerungen aus Krain von H. Costa.“ Pis.

šolska mladina in pod okni cesarskih sob z ubranim petjem želi tako rekoč Nju veličastvoma „lahko noč.“ — Drugo jutro, 9. sept., pregledovali so svitli cesar pisarnice i. t. d., svitla cesarica pa podali so se med tem časom v zalo okinčano cerkev k sv. maši, ktero so služili vis. čast. tukajšnji gosp. dekan dr. J. L., in pri katerem svetem opravilu so po dovoljenji blage carice šolarčki peli. — Blizo 10. ure dopoldne zapustili ste zopet Nju veličanstvi osrečeni Šentmohor, blagrovani in spremljevani od tisoč in tisoč ljubijočih sere. Lepa podoba sv. Mohora, ki je kinčala slavolok pri doljnem vhodu šentmohorskem, pripeta je zdaj v cerkvi nad stranske vrata ter je namenjena, s svojim napisom dolge in dolge leta klicati obiskovavnim v spomin veseli 8. in 9. dan septembra 1856. —

Ob 7 zjutraj 16. julija sem zapustil v družbi blagega svojega znanca, ki me je še nekoliko pospremil, prijetni št. Mohor ter napotil se skoz gičko proti dravski dolini. Cesta se vleče koj zunaj terga precej dolgo polagoma navkreber. Dalje spreminja gričnati svet pogosto obraz okrajne; rodovitne poljane verstijo se s tamno-zelenimi borovci; dolina je zdaj ožja zdaj širja; pogostni, danes sicer zasušeni hudourniki in mnogi brodnati nasipi pa so priče, da ima tudi ta krajina o povodnjih za popotnika velike nevarnosti. Kmali pokazala se mi je tik podnožja desnih gorá farna cerkev šentlorenška; al gričnati goljujni svet jo odmikuje, akoravno si jo človek že prav blizo misli, vendar še dolgo. Vas je tako s sadnim drevjem opasana, da se večji del te strehe hiš vidijo. Cerkev pa in farovž stojita na sinji pečini, ki se zadej za vasjo navpik kviško vzdiguje in daje vsemu kraju nekako romantično podobo. Opomnim naj memgredeč, da Šentlorenčani snujejo za zidanje nove farne cerkve, ker jim je sedanja premajhna. Bog vam blagoslovi delo vaše. blagi Šentlorenčani! — (Dalje nasled.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Poslednjo nedeljo, to je, 5. t. m., je bila v poslavljenje gosp. dr. Janeza Bleiweisa v ljubljanski Čitavniči obhajana dvajsetletnica, odkar izhajajo „Novice.“ Vzrok k temu, kolikor nam je znano, je bil gosp. Miroslav Vilhar, kateri je pred nekimi mesci razposlal do nekterih domorodcev povabilo v tem oziru, in tudi čitavnični odbor se je potem te reči poprijel. Darilo je primérno: srebern černilnik z zlatim peresom. Slovesnost je bila priserčna, pričujoče občinstvo častitljivo, zunanje vdeležje dostojno. Ako se ozrimo na 20letno delavnost g. dr. Bleiweisa, vidimo da poganjal se je za povzdigo slovenskega naroda vseskozi v materialnem in národnem oziru ter je med mnogimi zaprekami z vsimi močmi budil in pospeševal oliko slovenskega naroda, za kterega je bil vselej vnet in živ. Njegov velik vspéh v tem času pripisujemo dvema okolišinama: pravični reči, za ktero se je poganjal, in pa njegovemu zmérnemu značaju. Perve reči je prepričan slehern, kdor ni slép; druge slehern, kdor g. Bleiweisa osebno pozná. Zmérno šumljá potoček skoz poljane in dobrave, jih rosi in napaja, travnike in brezuljke z zelenjem in cveticami odsaduje, — pa ne terga, ne spodkopuje, ne posiplje. Enako se nam zdi djanje g. dr. Bleiweisa, kterega tek skoz vsih 20 let nam je pred očmi.

Spoznati moramo, da zmérnega smo nahajali pri peresu, zmérnega v kmetijskih in v deželskem zboru, zmérnega v čitavničnih in družih družbah, zmérnega s prijatli in z domačini, zmérnega pri bojih s svojimi nasprotniki in sovražniki; zmérnega v tirjatvah pravic za ljubi narod slovenski. Taki značaj, menimo, je izmed poglavitnih vzrokov, da je njegova obsirna delavnost obrodila tako obilni sad v prid Slovencev, in pa to posebnost, da je priljubljen domačim in tudi tujim, kateri niso strastni ali pa krivični.

Iz Ljubljane. „Darek pridni mladosti,“ bukvice polne podučnih in budnih povestic, drugi zvezek, ki ga

spisuje g. Andrej Praprotnik, je ravno prišel na svitlo in je prav pripraven za šolske in druge darila. *)

Ako bodo pisavci in braveci marljivega g. Praprotnika podpirali, bo spisovanje nadaljeval in narasla bode sčasoma mala knjižnica za otročiče, ki utegne dosti dobrega storiti. Bodi tedaj „Darek“ prijatlom mladine prijazno in dostojno priporočeno.

Na Velehradu je bilo 5. t. m. do 50.000 romarjev, in vsi so bili ene misli, enega serca, in iz ust vsih slovenskih narodov se je razlegala slava Božja in naših ss. aposteljnov Cirila in Metoda. Tudi nar manjši nepokoj ni begal prelepe slovesnosti, — kajti bili so miroljubni Sloveni. Kardinal viksi škof Švarcenberg, gredé iz Trienta, je prišel ob 2 zjutraj in je imel ob 10 veliko sv. mašo. 128 duhovnov je bilo pričujočih iz raznih slovenskih dežel, ki so vernim besedo Božjo v svojih narečjih oznanovali. Ginljivo je bilo neizrečeno; sam kardinal so s solzami v očeh spoznali, da tolike množice ljudstva še niso vidili s tako živo pobožnostjo in ravnoserčno bogoljubnostjo. To če reči, da so Slovenje zares hvaležni za biser sv. vere in da spoznajo njegovo ceno. — Tolika pobožnost gotovo ne bo zastoj; pa tudi tako obilne molitve nas Slovencev ne, zlasti ker se letos bratovšina ss. Cirila in Metoda z neko gorečnostjo razširja, da je kaj posebnega; že zdaj poslednje dni smo zopet dobili več sto novih udov iz raznih strani. Razkolvike bo milost Božja primorala se zediniti s katoliško Cerkvijo.

Za velik del gorenske in dolenske strani naše dežele je 4. t. m. dan velike nesreče in žalosti. V Mengsu, v Dobu in okrogu je sula toča, da je bilo groza, in je vse pokresala, in dervila se je na Dolensko čez Besnico, Javor, Višnjo goro in Šentvid, kodar je ravno tako zdelovala. Devet duhovnij je bolj ali manj pokončala. — Strašna je ta šiba Božja! Bog nam daj z njo vred tudi spoznanje, da nas tepe za pregrehe, in pa resnično poboljšanje.

Iz stare Loke 1. mal. serp. Še ni prav 4 mesece, kar so naši čversti fantje in nekteri možje iz lastniga nagiba sami na rokah precej deleč s hriba čez 50 centov težko prvo skalo ovenčano pripeljali, — berž ko so bili namreč naš preč. gosp. dekan očitno napovedali, de se bo nova cerkev zidala. — Ni se pretečeni predpust gotovo še nikomur sanjalo, de si je Božja previdnost izvolila ravno to leto za zidanje nove naše farne cerkve; in glej! zdaj je od tistihmal ukljub sto in sto opovčram in zaprekam, ktere so naš blagi gosp. dekan imeli premagati, sto in sto vóz še večjih in težjih skal zakopanih v široko za vekomaj terdno podstavo, v katero so naš premil. knez in škof unidan pred praznikam ss. aposteljnov Petra in Pavla blagoslovljen glavni kamen slovesno vložili, kar si, ljuba „Danica“, že zadnjič kratko omenila. — Ne bi te več hotel vedno o ti zadevi z dopisi nadlegovati (ohó! Vr.), ako bi mi dobro znano ne bilo, de je po svetu veliko naših Ločanov in dovolj prijatlov naše starofarne cerkve razkropljenih, kteri so pri omenjeni slovesnosti vsaj v duhu ta dan z nami bili združeni, — in jih gotovo mika kaj več zvediti od tega; ne zamerite mi torej vsi drugi braveci predragi, de spet nekoliko ob kratkim in poverhu od tega povém. — Koj zjutrej pred dnem (28. p. m.) so možnarji in zvonovi s priterkovanjem iz visociga zvonika, ki zdaj stoji vdovec poleg podertih razvalin stare cerkve, nenavadni slovesni praznik naznanili; — ob 8 pa prihod visociga gostú, našiga svitl. kneza in škofa Jerneja napovedali, začetik svetiga opravila

pa ob 9. uri. — 17 duhovnov, med temi p. n. gospod dr. Jan. Zlatoust Pogačar, stoljni korar ljubljanski, in prečasť. gosp. J. Reš, krajski dekan, in pa bližnja duhovšina vsa, kteri je bilo priti mogoče, so spremili premilostniga viksiga pastirja na med 60 visocimi mlaji z zelenim vencam opasani prostor, ki je za novo cerkev odločen. Na mestu, kjer bo nove cerkve veliki altar, je stal ovenčan visok zelen šotor, za daritev presv. maše pripravljen, in zadej blizo debela skala z izdolbeno jamico, v katero so premilostni škof blagoslovljeni kamen vložili. Pod kamen se je v stekleno terdo zaperto posodo vložila zadnja „Danica“, par malih denarjev in kratek popis, pod čiga vodstvom, od koga in kdaj de je glavni kamen vložen bil, — na pergament spisan, na kterega se nas je več duhovnov in neduhovnov podpisalo, med temi tudi gosp. Gindl, stavbní vodja ljubljanski.

Po dokončaním blagoslovu so premil. knez škof stopili na priznico, ki je primerno stala poleg šotora, enako z zelenimi vejicami in cvetjem opletena. — Pridigali so preblagi viksi pastir, prej ko ne pod milim nebam pervikrat. Pa bi tudi dvomil, ali so že kdej toliko poslušavcov imeli, kot zdaj ali ne? Ne le z ograjo zaznamovana nova cerkev je bila polno natlačena, ampak tudi deleč okrog po širjavi in po razvalinah stare cerkve se je vse zibalo; — še celo po drevesih so se vidili novi Čaheji. — Gotovo bo priliga preblaziga viksiga pastirja še veliko veliko let slovela med našim ljudstvom. — S krepko, živodonečo in ljubezujivo besedo so začeli: kako de ni naroda na svetu brez boga in brez svojimu bogu odločene službe; de tudi divji narodi odločene kraje imajo, kjer svojim bogovam malikovavsko službo opravljajo. — Razložili so, kako je bil Bog pri Izraelcih božjo službo sam vravnal, kako je namesto poprejšnjiga šotora jim ukazal veličastni tempelj zidati, — zakaj kraj David, desiravno pobožiu mož, ni vreden bil te velike gnade, ker je v vojskah, če tudi pravičnih, kri prelival, — in kako je potem Salomon doveršil to veličastno delo. — Dalje: kako so kristjani prvih stoletij, ko so potihnile preganjanja, z gorečim veseljem, če tudi z velikim trudam po hribih in dolinah zidali cerkve, ter si s tem postavili spominek, ki večno pričuje od njih praviga keršanskiga duha; — kako so taisti v ravno teh tempeljnih Božjih svoje zavetje imeli, ondi v stiskah tolažbe iskali in jo tudi dobili vselej; — ker hiša Božja, so rekli, je nekaka podoba nebeškiga raja na zemlji. Sladkost serca, ki jo bogaboječ kristjan tukaj nahaja, se ne da primeriti z nobením posvetnim veseljem; posvetnjak je ne pozná in iše enake med posvetnim šumam zastoj. — Pohvalili so potem faráne stare fare, de o teh časih merzloté, med tem ko se po svetu od tolike razujzdanosti sliši, so se po zgledu nekdanjih gorečih kristjanov tega svetiga dela lotili, de hočejo namesto stare žalostne cerkve, ktera ni bila primerjena podobi nebés na zemlji, novo veličastno hišo Božjo Gospodu zidati. Akoravno je v tih krajih, so rekli, zlasti mlad ljud sploh razglašen in znan, de je včasí rad sirov in neobtesan; je pa tudi deleč znano, de je ljudstvo tod sploh molitevno in pobožniga duha. — Opominjali so dalje, naj stanovitni do konca ostanejo v gorečnosti, s katero so se tega veličastniga dela poprijeli; — naj gosp. dekana po moči podperajo, na kteriga ramah zdaj velika butara skerbi in težav leži. — Obljubili so dalje tudi sami po svoji moči to sveto početje podperati, ker ta kraj, so djali, mi je vedno drag, kjer so moji ranjci starši luč sveta zagledali in prejeli sv. kerst; — kako zatorej pri-serčno želé, de bi jim Bog dal doživeti, de bi dodelan tempelj Božji tu vidili in ga posvetili. — Pa kaj bom dalje popisoval, česar slabo pero natanko zrisati ne more? — Opomnim naj le še, kar mi je starček pozneje pravil, rekoč: še nikoli nisim slišal od zdaj nobeniga škofa pridigati; — celi dan bi jih bil rad poslušal, čo me je tudi soluce neusmiljeno žgalo v glavo. —

Po pridigi so prezvišeni knez slovesno sv. mašo peli,

*) O tej priliki bi mi samo to misel razodeli, da v pogovorih otročjih, kjer eden pravo, drugi napéno terdi, naj bi se rajši jemale izmišljene imena, kakor pa navadne kerstne. Otrok, ki najde svoje ime v povesti, in mu je kako napačno djanje prilastovano, je nekako osramoten, drugi lahko s perstom nanj kažejo, in tudi ime samo dobi sčasoma nekaki pristudek, zlasti ker pravljicarji radi „stereotip“ z nekterimi imeni slabe, z drugimi dobre djanja sklepajo, dasiravno morajo kerstne imena vse enako častiljive biti. Vr.

med katero je godba iz Krajna spremljevala sv. pesmi (tudi za slovesni dan nalaš zloženo) verlo se obnašala. Fotograf naš je pa vse od deleč kukal in podoba veseliga praznika natisnil; — le škoda, da se mu ni delo bolje sponeslo, kar se vé, da ni bilo lahko, ker je veter z obilnimi dolgimi pošoturu in opasu povešenimi trakovi se vedno igral — in ljudstvo tudi čisto pri miru ni stalo. —

Po sv. maši je bil ofer za novo cerkev, med katerim so berhki krajnski godci še nekaj prav mično veselih zagodli, in za tem se je ljudstvo razšlo. — Mož iz neke ptuje fare je rekel: Pri nas ni bilo tako lepo in veselo še takrat ne, ko je bila nova cerkev naša posvečena, kakor pa tukaj zdaj, ko se je komaj zidati jela.

Pač de, — začetik je vesel in srečen zares, je blagoslovljen, — in iz vsega dosihmal dospeseniha se očitno vidi, da Bog to sveto reč podpera. Če pojde tako naprej, preden trije meseci minejo, bo streha že na veličastnim poslopji stala. Nada sveta nas navdaja, da se nam bo gotovo vse po sreči izšlo, ker delo smo začeli za Boga in nanj smo postavili vse upanje svoje. Bog je torej prvi in pravi podstavnin in glavni kamen našiga dela; — drugi glavni kamen, na katerim zdaj vsa teža skerbi in vjedee sloni — kakor so premil. škof sami opomnili — so pa naš visokospoštovani gosp. dekan; Bog jim zdravje ohrani! — Bog obvari pa tudi vseh nesreč naše za Božjo čast goreče ljudstvo, ki je mem pred kratkim še minulih let vse nekako prerajeno, ter čeversto in pridno delati in voziti hiti. — Bog poplačaj in poverni poslednjič vsim dobrotnikom našim, ki so že pristopili in bodo še pristopili z dobrotljivo radodarno roko! Še enkrat torej — in še stokrat: Bog poverni vsem ne stokrat samo, ampak po neskončni milosti svoji! —

Za mesto Loko so včeraj ob 10 mil. škof 4 prelepe nove zvonove blagoslovili, ki so danes odpeljani. V nedeljo teden bo v Loku vélika slovesnost zavoljo tega. Nar večji zvon ima 40, nar manjši čez 5 stotov. Pojó v kvart-sekst akordu v B. — Bog živi Ločane! — Upamo, da nam zastran vsega tega kdo kaj obširnige naznani.

Na Slatini so se une dni mudili svitli kardinal ogerski prvostolnik Scitovski, ki so tudi za zidanje ondote nove cerkve sv. Križa podelili 100 gld. Ravno toliko tudi tergovec Rihar iz Tersta, in več ali manj še drugi gosti. Keršanski duh ni še ugasnil, lepo živi in sad rodi. — 25. u. m. so imeli v rogački dekanii duhovsko posvetovanje (konferencijo.) — Štajarski Slovenci so v spomin tisočletnice ss. Ciril-Metoda dali na svitlo majhno knjižico s prav lepo in živo podobico tih slovenskih aposteljnov. Bukvice imajo 22 strani, in obsegajo razglas tisočletnice, kratko zgodovino teh dveh svetnikov, nekatere molitve, eno pesem, in razlago bratovšine ss. Cirila in Metoda. Razglas je taki-le:

Letos je ravno tisuč ali jezero let, ki sta sv. Ciril in Metod slovsanske narode k katolski veri spreobrnili. Kako imenitno leto, kako važna zgodba! Vsako slovensko serce čuti terdno dolžnost, večnemu Bogu se zahvaliti, ki smo v njegovem usmiljenem djanji po sv. aposteljnih Cirilu in Metodu edino zveličavno katolsko vero prejeli, in skoz celih tisuč let čisto ohranili. Toraj pa se tudi v slovanskih deželah velike priprave delajo, da bi se spomin te prevažne zgodbe povsod kolikor mogoče veličastno obhajal. Tudi od našega presvetlega knezo-škofa je ukazano, da naj se ta tisučletnica zložno z drugimi Slovani v osmini 5. — 12. julija po celi škofiji slovesno praznuje. Ukazali so, da naj se k povzdigi te svečanosti ob začetku in na koncu pri vseh cerkvah eno uro z vsemi zvonovi zvoni, in tudi Božja služba v tem času bolj slovesno, kakor navadno opravlja. Tudi so sv. oče Pij IX po prošnji svetlega škofa za to svečanost popolnoma odpustke podelili, katerih se vsi verni vdeležiti zamorejo, kateri v zgoraj imenovani osmini svete zakramente pokore in Rešnjega Telesa po vrednem prejmejo, in kter bodi dan katero koli za očitno Božjo službo odločeno cerkvo lavantinske škofije obišejo, in tam na namembo sv.

očeta saj pet očenašev, pet čečena Marij in vero pobožno molijo. Znajo pa se ti odpustki tudi vernim dušam v pomoč obrniti.

Od sv. Petra pri Mariboru. Vselej mi po ušesih zadoni, kadar berem, kako so se pri totu ali tisti fari Šmarnice obhajale. Moj namen je bil, hitro v Danico dati, kako se je pri nas to lepo opravilo godilo, pa sim zmirej odlagal, da je bilo pozno. Zdaj pa, da je bilo še v zadnjem listu tudi naznanjeno od Šmarnic, mi dovoli, blaga Danica, naj povem, kako veselo je pri nas o Šmarnicah, in s kako gorečnostjo ljudje k njim hodijo. Leta 1855 so naš prečast. gosp. korar M. Glazar v prvo Šmarnice imeli, in od tistega leta so do zdaj vsako leto ljudje zmirej obilniši in vsako leto zmirej gorečniši hodili k Šmarnicam. Nekatero leta so bile zjutraj, pa da so nekateri ljudje v jutro težko hodili zavoljo dela, zakaj naša fara je zlo raztresena in velika, torej so rajši zvečer začeli, — in res je bilo več ljudi kot v jutro. Vsak večer se je o poli osmih z velikim zvonom zvonilo pri farni cerkvi in pri podružnici Matere Božje na Gori. Ko je odzvonil, so zdajci prihiteli ljudje k farni cerkvi in so začeli roženkranc na glas moliti in tudi peti. Med tem so prišli prečast. gosp. korar ali č. g. kaplan in so imeli kratko premišljevanje pri stranskem altari, kateri je bil na čast Matere Božje lepo okinčan; potem so bile litanije in h koncu kaka pesem. Ker pa je fara silno velika in ljudje niso lahko kos vsak dan k Šmarnicam hoditi, torej so začeli z dopušenjem preč. gosp. korarja pri kapelah in križih moliti in Šmarnice opravljati, in kjer ni bilo blizo v kaki srenji take kapele, so pobožni farmani sem pa tam spuvali (naredili?) kapele na čast Materi Božji. Molilo se je letos na devetih krajih, in na vsakem je z dovoljenjem g. korarja postavljen vodnik (vizar), kateri vsak večer moli in poje. — Zadnji dan majnika, praznik sv. Trojice, je bilo veselo v naši fari. Popoldne so se zbrali ljudje pri kapelah in vodniki so peljali procesije v cerkev. Od dveh kapel so nesle belo oblečene deklice podobo Matere Božje v cerkev. Da ne bi še nevihta bila in dež šel, bi lahko človeku veselja se serce razmečilo, kakoršna lepota je bila tisti den. Kadar so se procesije v cerkvi zbrale, so imeli g. korar sklepno pridigo, litanije z blagoslovoma in zahvalno pesem. — Bog daj, da bi se k letu od več krajev kaj takega slisalo! J. F., kmet in bravec „Zg. Danice.“

Iz Ternovega na Notranjskim, 1. mal. serp. Vesele prigodbe si ljudje radi pripovedujejo, zato ker jim radost obudujejo in slajsajo življenje. Hočem ti, draga Danica, ker si nam že toliko lepiga, koristniga in veseliga povedala, nekaj takiga naznaniti.

Blizo istriške meje poleg vélike ceste, je v podnožji snežniških planin prijetna vas Ternovo, v kateri je farna cerkev svetiga Petra. Ima pa vas še drugo cerkev, ktera je posvečena presveti Trojici. Ta podružnica, celo stara, ki stoji na malim homcu v sredi lepih travnikov in tuj, je velike spremembe že prestala. Ko so bili leta 1812 v te kraje Francozi privreli, so jo razdjali, le edini obok nad velikim altajem so pustili; altaje so razderli in z njimi kurili.* Zopet so pa pobožni prebivalci na razvalinah novo cerkev postavili, stare mesta altarjev z novimi namestili, katerih stranska sta bila 28. rožn. po v. č. gosp. dekanu A. Grašiču v pričo velike množice slovesno blagoslovljena. Zutraja zgodaj je strel z možnarji slovesnost naznanjal; o poli 10 je bila procesija iz farne cerkve v to podružnico, potem blagoslovljevanje in slovesna masa. Čast in poštenje ternovski soseski, ki je toliko spoštovanje in ljubezin do cerkve razodela v času, ko se pri vsih durih revšina vsiluje. Hvala tudi mladimu mojstru gospodu Jak. Respet-u iz Idrije, kateri je prav izverstno izdelal nova altarja. Vse je prilično in tako prijetno stavljeno, da vsakimu sta

* Nov dokaz, kako gerd je vsak posamezen človek in cele karda, ako jih strah Božji zapusti in jih strast gospodari.

še dopadla, kateri ji je vidil. Pokazal je svojo umetnost v malariji in kipih.

Ravno ta mojster je izdelal božji grob za farno cerkev sv. Petra tako, da jih je v lepoti malo njimu enakih. Obstoji pa božji grob iz treh obokov, kateri spominjajo Jezusoviga terpljenja. Sklenjeni so s tablami, ki predstavljajo skrivnosti žalostniga roženkranca. O zadnjim koncu je mesto Jeruzalem, pred njim pa prav priličen tabernakel. Pripočen naj bo mladi umetnik vsim cerkvenim sprednikom, ker v njim najdejo pošteniga in umetniga delavca.

Kakor je podružnica presvete Trojice vsa spremenjena in popravljena po skerbi in prizadevanji njeniga starasina M. K., ravno tako se je farna cerkev sv. Petra v 12 letih tako spremenila, da bi jo komaj spoznal, kateri je ta čas ni vidil. Popred je stolp imel leseno kapo, ki se je silna burja neko noč polastila in jo odnesla. Na njeno mesto je zdaj postavljena kuprena, 6 sežojev visoka streha. Zvonovi so bili popred majhni, popolnoma nevrani; zdaj je veselje poslušati ubrano zvonjenje, posebno pa čisti glas velikiga zvona. Znotranje v cerkvi je v enaki meri popravljeno, da je veselje v nji biti, veliko nove mašne obleke omisljene. Kdo je v tem kratkim času vse to preskerbel? Dale so svojo pomoč roke ternovskih faranov po sami milošini omenjenimu vis. čast. gosp. dekanu, kateri je s svojo unetnostjo za Božjo čast in s previdnim gospodarstvom vse te reči poskerbel. Bog blagoslovi dobrotne roke, ohrani pa v. č. gosp. dekana še mnogo let pri življenju in prid njemu izročnim ovčicam.

Iz Kovorja 28. rožn. —c. Strašna nesreča se je pri nas pripetila 25. t. m.; po noči ob 1¼ je na Hudim, vasi četert ure od Kovorja, jelo v neki šupi goreti in vstal je strašni ogenj, ki je v pol ure šest gospodarjem njih pohištva z vsim drugim poslopjem vred pokončal. Škoda je neznano velika, ker reveži, iz terdiga spanja prebujeni, so komaj življenje odnesli in v naglosti nekaj živine oteli. Zgorel jim je veči del ves živež, obleka in veliko druge zaloge; v ognju je konec vzelo 8 govéd in 17 prešičev. Velika sreča, da vendar noben človek ni zgorel. Neki gospodar je komaj svojiga stariga, že tri leta slepiga očeta iz hiše, ki je bla že vsa v plamenu, odnesel in tako gotove smerti rešil. Ni pa siromak imel več časa, da bi bil še živino iz hleva izgnal, ki mu je veči del zgorela. Pridni in popred premožni gospodarji so zdaj usmiljenja vredni siromaki, ker razun eniga ni bil nobeden zavarvan. Prepozno zdaj objokujejo svojo nesrečo in zdihujejo po ptuji pomoči, ki so zares potrebni. O de bi je obilno našli! Kako de je ogenj vstal, se ne vé; berž ko ne je krivo tolike nesreče ponočno potepinstvo. O de bi se že enkrat zaterlo!

Iz Gorice. *) Kakor je bila „Zg. Dan.“ 1. majnika oznanila, se je obhajala slovesna tridnevica v tukajšnji frančiškanski cerkvi Marije Device na Kostanjevici (pri kapeli) nad Gorico v spomin 23 japonskih mučencev 18., 19. in 20. dne recenega mesca. Prej ta dan — VI. nedeljo po veliki noči — ob 4 popoldne so bile pete večernice, italijanska pridiga in potem litanije z blagoslovoma. Drugi dan ponedeljek ob 5 peta sv. maša z blagoslovoma in potem slovenska pridiga; ob 10 spet slovenska pridiga, in po tej pontifikalna sv. maša, katero so imeli sami prevzv. knez in nadškof, ki so bili opoldne v klostru pri kosilu, in popoldne ob 5 pri italijanski pridigi in pri litanijah. V torek in v sredo, kakor v ponedeljek, zjutraj slovenske pridigi, popoldne italijanska. V torek so služili peto sv. mašo ob 10 v. č. gosp. Jož. Tuni, mestni fajmošter in častni kanonik, namesti tistikrat bolnega prečast. prosta g. b. Codelli-ta, v sredo pa stoljni dekan in viši šolski ogleda, v. č. gosp. Jan. Ev. Mozetič. Da je bila ves čas frančiškanska cerkev napolnovana, posebno pa pri pridigah, ki so bile po zapo-

padku večidel zgodovinske, verske in djanske, in pri sv. mašah gnječa ljudi velika velika, se iz tega lahko sklene, ker je obhajancev bilo vseh, kar jih je bilo pri kapeli in v mestnih cerkvah spovedanih, nad 9.000. Duhovnih pastirjev, ki so od bližnjih in daljnih krajev nadškofije pri kapeli se snidli, pridši se te pobožnost vdeležiti, spovedovat itd., je bilo 1. dan 28, 2. dan 25 in 3. dan 45, ki so resnično pokazali, kako se mora za dušni blagor vernih kristjanov z združenimi močmi delati, in so razodeli lepo bratovsko ljubezen in hvaležnost do vv. čč. oo. frančiškanov, ki se tudi med letom v spovednici grozno trudijo, in enako vv. čč. oo. kapucini. H koncu te imenitne nepozabljive slovesnosti, pri kateri je šlo vse po redu, so prišli popoldne spet sami prevzv. knez nadškof na Kostanjevico, in so lepo lepo pobožnost po italijanski pridigi in litanijah z zahvalnico in blagoslovom sklenili. Bog blagoslovi z roso nebeške milosti vse, kar se je storilo v dušni prid pobožnih kristjanov!

Iz Beršeca pri Mošenici v Liburnii. Dobrotniki so sedANJI čas redka prikazen, zatorej je naša dožnost toliko večji, se tistim zahvaliti, kateri na tihem mnogo dobrega storé. Takega blagega dobitnika in za cerkev unetega moža imamo pri nas. Piše se Matevž Farožič. Ne zadosti, da je že preteklega leta za križev pot nad 600 gold. podaril, je letos zopet cerkvi oskerbel svetilnico iz čistega srebra, ki jo je za 327 gold. prav umetno napravil g. Matevž Šreiner v Ljubljani. Ljudstvu je kaj všeč. Vem sicer, da blagi dobitnik ne iše hvale po časnikih, vendar pa si štejemo v dolžnost, mu tukaj v cerkvenem listu očitno zahvalo izreči. Bog mu stotero poverni! Naj bi najdel mnogo posnemovavcev! — Pri nas se je žetev pričela, pa je slaba. Terta letos huje boleha, kot popresnje leta. — U. G.

Razgled po keršanskem svetu.

Slavnosti ss. Cirila in Metoda so se 5. t. m. z veliko častitljivostjo obhajale po severnih in južnih krajih mile nam Slovenije. V Zagrebu je bila silno prostorna prvostoljna cerkev tako napolnjena, da je moglo obilno ljudstva zunaj stati, ko so svitli kardinal Havhk vpricho svitlega bana Sokčevića na čelu vojniškega in deželskega častništva med obilno in častitljivo asistencijo sveto mašo peli, v kateri sta dva kanonika v slovenskemce rkvnem jeziku pela branje in evangelij, na veliki pevnici pa se je maša v domorodnem jeziku prelepo in umetno spevala. G. korar Marič je besedel primeren govor, ki je poslušavstvo globoko ginil. Popoldne se je v kardinalovem vertu Jurjavesi pričela veselica za ljudstvo. Bili so postavljeni celi šotorji, v katerih se je ljudstvu streglo zastoj s kruhom in pečenko. Na večer je umetni ogenj obnebeje razsvitloval. Vožna po ribniku, narodne in vojaške glasbe so veselje pozivljale. Svitli kardinal in prevzvišeni ban z mnogo duhovsko in svetno gospodo so se šetali med ljudstvom. Tudi se je bil zažgal velik kres po nekdanji navadi. Med toliko tisoči ljudstva je bil naj veči red, kajti bili so miroljubni Sloveni. Mladi gg. pravniki so po stari navadi s sabljami opasani slovesnost opasovali in za red skerbeli.

V Pragi je namesto ranjega Pstrosa 2. t. m. dr. Belski mestni župan izvoljen.

Insbruk. Čez 500 mož z namestnikom deželnega predsednika, g. Zallinger-jem, je 28. u. m. v Trientu zbranim cerkvenim pastirjem zročilo pismo v prid verske edinosti na Tirolskem. Dežela prosi v tem pisanju cerkvene očete, da naj bi oni skupno pri Nj. veličanstvu podpirali željo tirolske dežele. V poslanstvu so bili naj imenitniši možje Tirolskega. Kardinal Reischach, papežev namestnik, in kardinal Svarcenberg sta poslanstvo tolažila, razodevala veselje in zadovoljnost nad njih prizadevanjem. Tirolsko ljudstvo je zavoljo tega močno razveseljeno, le mala pešica nasprotnikov zatelebano gleda.

V Trientu se je tristoletnica sv. tridenškega zbora

*) Akoravno nekoliko pozno, je vendar še zmiraj mikaven pričujoč spis in vredin da se naznani. Vr.

kej slovesno obhajala. 24. rožnika je prišel papežev namestnik kardinal Reisach. Duhovstvo, vojaštvo, vradništvo in vse mesto ga je med slovesnim zvonjenjem, muziko in streljanjem sprejelo z velikim veseljem in so ga spremili v stoljnico, kjer je nezmerno zbrano množico — klečečo v papeževem imenu blagoslovil. — 26. rožn., v god sv. Vigilija, varha trienškega mesta, so se slovesnosti pričele; bila je slovesna sv. maša, večernice in potem silo častitljiva procesija, pri kateri je bilo 8 višjih škofov, 17 škofov, 8 opatov z mitrami, 4 protonotarji apostolski, 4 korarji z mitrami; za njimi so nesli duhovni svetinje sv. Vigilija, in za svetinjami je šel med kardinaloma Svarecnbergom in Trevisanotom papežev poslanec svitli kardinal Reisach. Nasledvala je mestna gosposka, dvorni svétnik gr. Hohenwart in druga vradnja itd. itd. Beneški patriarh je govoril prav izverstin govor. Sv. Oče so pisali pismo do zbranih škofov. Po cerkvenim opravilu so se pri trienškem knezu škofu h kosilu zbrali škofje, mestna gosposka in drugi višji vradi. Kardinal Svarecnberg je napil sv. Očetu v nemški besedi in vojaška glasba je med tem igrala papeževo pesem. Kardinal Reisach je odgovoril z napitnico do Nj. veličanstva Franciška Jožefa v latinščini, in glasba ga je spremljala s cesarsko pesmijo. Kardinal Trevisanoto pa je nazdravil vsim tistim katoliškim vladarjem, ki so sprejeli vstanovila sv. vesoljaega tridenškega zbora, s pristavkom goreče želje, da naj bi se skorej tudi drugi z unimi sklenili. (K. nast.)

Na otoku Madagaskaru, se sliši, je vstal preku, v katerem je umorjen mladi kralj Radama, s katerim je bilo sklenjeno tako veselo upanje za katoliško vero.

Lešniki, jabelka in lesnika.

Pišejo, da je stari klavec Muraviev v Varšavi dobil novih terdih povelj iz Petrograda, zlasti zoper katoliško duhovstvo, plemstvo, zoper deržine, iz katerih je kdo med rovarji, zoper žene, ki demonstracije delajo. Da je v tacih strašnih okolišinah marsikaj presiljnega ali izmišljenega na eni in drugi strani, ni dvomiti. Ravno tako gotovo pa je tudi, da Rus po volčje dela s Poljsko, ki jo je bil svoje dni po krivici raztegal, kar vsi narodje spoznajo. — Vse kaže nesrečne čase in prihodnjo lakoto. Sliši se od veliko pogoriš, po naši deželi in drugod, od tertne boleznii po Primorskem; od strašne toče, slane, suše, od morij in pobojev, samomorov, roparstev in silo prederznih tatvin, živinske boleznii; vidi se prav gerdo in nesramno potepinstvo pri belem dnevu; rovarstva in vojske so že zastarana nadloga; pri otrocih in mladini nauk malo zaleže; s starimi se njih pregrehe starajo. Treba bi bilo, da bi se začelo moliti in pokora delati, ker nič dobrega se ne obeta. — Mislijo, da Nj. veličanstvo svitli cesar se bodo v Karlovih toplicah snidli z vladarji, ki so naši vladi prijazni. Kralja saksonskega in parskega ondi pričakujejo. Nekteri časniki nam nuprenchoma slabega soseda Prusa snubijo; ko bi bil on dober sosed, bila bi Lombardija naša ostala. — Na Greškem je vstalo rogoviljenje med vojaštvom; to je dosti očitno znamenje, da se nov kralj ne bo po rožicah šetal, če tudi greško vero sprejme, kakor mu prištevajo. — Nadvojvoda Maksimilijan Jožef avstrijansko-estenski, ki je 1. rožn. letos umerl, je bil tudi pisatelj, pa drugač previdin kakor marsikteri mlajših, ki ne vedo, kaj će reči: *Litera scripta manet*. Naprosil je bil nekega redemtorista, da naj mu pregleda vse njegove spise, ki jih je skoz veliko lét zdeloval, in naročil mu je, da naj brez pomislika prekriža, karkoli bi bilo kakor si bodi dvomljivo in bi se dalo spodbijati. Rekel je namreč: *Jest sim zmiraj iskal le resnice, nikoli pa ne imena ali slave. Zdaj pa grem proti koncu, in nočem, da bi se po moji smerti v moji pisnji zapuščini zmota ali pa laž nahajala.* „Hvala Bogu!“ je rekel, „katolišk kristjan sim; le potem sim varen, ako mislim, govorim in pišem, kar me je Cerkev učila, vse drugo je nezanesljivo, zmoti podverženo.“ —

Marsiktero širokoustnico smo že slišali, odkar nam milo solnce sije, vendar od takega gobca se nam še ni sanjalo, s kakoršnim neki vrednik ondi gori v „Reich-u“ svoj neverški list „furt“ priporočuje, in se grozi, der „Mumme-rei“, dem „Jesuitismus“ itd. to je, katoliški veri, „die deutsche Wahrheit in das freche Antlitz zu schleudern.“ Za tako junaško delo v prid „nemške resnice“ pa tudi pričakuje od vsacega „poštenega patriota“, da ne le da se bode vdeležel z njim vred te korenjaške vojske, ampak še le veliko več, da bo njegov list pri vsih prijatlih priporočal, „wo die Sprache deutscher Wahrheit gesprochen und gepflegt wird.“ Ko bi kak Slovan take šetlipetlarije med Nemce pošiljal, in k temu šo resnico za Slovane v štant jemal, bi nemški „gerader Micht“ samega smeha krumpast postal, in „Kladeratsch“ bi toliko karikatur po svetu pošiljal, kolikor je imel weiland Teut las na glavi. Poštenih Nemcov, kateri so nam vselej ljubi in dragi, bo pač sram takega napihneza in pa tiste „deutscher Wahrheit“, ktero oznanuje taki bahac. Nekteri pa vender blezo menijo, da to bo kak objekt za Walhallo, ker „Abbonements-Einladung-e na take spake razširjajo! — Japonija bi utegnula biti druga Mexika Angležem ali pa Angležem in Francozom skupaj. Necedni neverniki namreč, ki so kristjane že dostikrat tako nezdušno motili, so že večkrat napadli angleškega poročnika in osebe, ki so pod angleškim varstvom. Divjaki! — Tudi škofa Krasinskiga iz Vilne so Rusi vjetnicili in odgnali. — Samopridnežev ljubezen do bližnjega: Neki prusovsk deržavnik je rekel, da za Poljsko je blagor le v tem, ako se v Prusii utopi; — drug deržavnik je pa mende rusovskemu caru svetoval, da naj se Poljsko še enkrat deli (!?); — in turčin, kristjanu vrat sezajoč, ga je tolažil: „nič boli, nič boli!“ — Poslanec Schindler je trienškega škofa v deržavnem zboru denunciral, da naj bi bil kaznovan, ker je v brambi katoliške vere tudi protestanskih zmót, zlasti nekdanjih omenil. Gotovo se ne manjka tacih, ki bi jim dišalo, ako bi tudi naša vlada začela škofe vklepati in zapirati, kakor piemonska. — Od Felinskiga, varšavskega viškega škofa, se zdaj za gotovo sliši, da so ga z njegovega sedeža z Varšave gnali, nadpolkovnik Sierputovski, neki žandar-kapitan in trije vojaki, za zdaj v ces. letni grad Gačino, 20 verst od Petrograda. Rekle se mu je, da bo ondi ostal, dotlej, da bo car hotel z njim govoriti. Vzrok tega ječenja in terpinčenja je neki nadškofovo pismo, ki ga je meseca sušca pisal do cara in se je za Poljake poganjal, kterege mu pa veliki knez ni izročil; razglasil pa ga je bil Felinski v „Moniteur-u“ in od ondod še le ga je petrograjski dvor zvedil. — „Opinione“ pravi, da piemonska vlada naredi vsak dan 1,200.000 frankov dolga. Lepo gospodarstvo „edine Italije.“ — Na Velchradu je bilo do zdaj že do 70.000 romarjev. — Iz Rima piše v „Armonio“ v. č. g. Monnin, ki je bil pred papežem, zastran njih zdravja: „Sv. Oče so čisto in popolnoma zdravi; od treh let, kar jih nisim vidil, jih nisim našel prav nič spremenjenih. Obraz je cveteč, oko živo-živo, barva prav dobra. Ko so jih te dni vprasali, kakošna svetinja naj se to leto ureže, so se prijazno nasmehljali in rekli: „Naredite Daniela med levi.“ De-te šembraj! kaj pa, ko bi se čas bližal, da bo Daniel iz levnjaka rešen, in bodo njegovi sovražniki vanj verženi? — „Czas“ poterjuje, da 10. rožnika je Muraviev 59 smertnih obsodb podpisal. Neusmiljeni starec, le kolji in derti svoje brate! Bere se zopet, da poslednji čas je dal obesiti 17 posestnikov in 2 katoliška duhovna; 17. rožn. pa so vstrelili Rusi katoliškega duhovna Adama Falkovskiga. —

Majnikove zvezdice.

IV.

Dostikrat se godi, de je človek v težavah, v boleznih, pomanjkanji, v domačih zopernostih itd. tako čmern, siten in nasajen, de je Bogú in ljudém zopern in nadležin; butaro čuti, de ga tiši, torej tarna, toži in se kuja: z zaupanjem pa vender ne k Bogu ne k ljudém za pomoč ne pribeži, ker ima preslabo vero in torej tudi sam ves svet slabo sodi; zato pa tudi pomoči ne doseže. Neizrečeno dobro bi bilo, ako bi se dalo v sedanjih slabovernih in slaboupih časih zoper to močno razširjeno bolezen kaj zdravila najti. De je Marija „Pomoč kristjanov, Zdravje bolnikov, Tolažnica žalostnih,“ to je davno poterjena resnica; in de ona, ki je sama nar veči britkosti in vsaktero terpljenje kakor „žalostna Mati Božja“ skusila, tudi z materno dobroto usmiljenje izprosuje, nad tem gotovo nihče v resnici ne dvomi. Le samo poživiti je treba to zaupnost v pomoč Marije Device, in odpirali se bodo na novo tudi studenci milosti Božje po rokah Marije, Matere Sinú Božjiga. Dobili smo v roke spoštovanja vredin rokopis, v katerim so popisane marsiktere milosti in dobrote, ki so jih prejemale terdnoverni in sercnoupi ljudje naših domačih krajev po prošnji in pomoči Matere Božje „na Žalostni gori“ v Presarski duhovni. Desiravno ni nobeden zavezan v te dogodbe take vere staviti, kakor v sv. pismo ali sploh v verske resnice, se meni vender te reči verjetne zdé, ker popisali so jih ondotni pobožni možje, muhi kartuzijani ali kartajzarji takrat, ko so se godile, ko so pomilostovani ljudje še živeli in je bilo torej vse ljudstvo tega priča. Čisto nič ni torej dvomiti, de bodo nekteri zgledi iz imenovaniga rokopisa tudi naše upanje v Božjo milost in Marijno pomoč močno poživili, pa tudi sploh nas v veri poterdili, kar je danasnje dni silo potrebno. *) Naj vam torej en zgled povém, kakor je zapisano.

Gregor Žile (Schiltz v rokop.), star čolnar, je bil meseca listopada 1732 (tedaj pred 131 leti) popolnoma oslepel; ko se je bil pa Materi Božji na Žalostni gori obljubil, je l. 1735 zopet spregledal. Mož sam tako-le pripoveduje:

„Jest Gregor Žile, čolnar, 86 let star, stanujoč pod vasjó Prevalami, — blizo Žalostne gore, v svoji lastni hišici pri grabnu, po katerim se v čolnu proti imenovani Žalostni gori pelje, — v Presarski fari, s prisego poterdim, de sim bil tri cele leta popolnoma slep; ko sim pa enkrat ponoči premišljeval svoj žalostni stan, me misel spreleti: de naj k žalostni Materi Božji pribežim. Nato zaterdim in obljubo storim, če je k zveličanju moje duše, de še enkrat vidim cerkev žalostne Matere Božje, bom vsak dan molil en del roženkranca, in kolikorkrat bo sv. maša pri Materi Božji, bom šel vselej k maši, kolikor mi bo mogoče. Nato zaspim, in v sanjah se mi je zdélo, kakor de bi cerkev pred seboj vidil. Drugi dan zjutraj prosim neko deklico, de naj me na Žalostno goro pelje; ko sim prišel k zadnjimu stacijonu, sim res cerkev pred seboj ugledal: vesel grem v cerkev, še enkrat obnovim obljubo pred altarjem Marije Device, in potem ko sim obmolil, sim vesel prav s sam nazaj domú šel. Priči ste mi soseski Prevale in Podpeč.“ — K temu pristavlja pisavec in pravi: „Ta stari mož še zdaj živi 1740 (tedaj pet let pozneje) in s popolnoma in vedno zdravimi očmi svojo storjeno obljubo in besedo goreče in pridno spolnuje.“

*) Bukvam ali rokopisu se pravi: „Kurtze Beschreibung zu Marija der schmerzhaften Mutter Gottes auf dem so genannten Trauerberg in der Pfarr Presser unter dem Löbl. Gotteshaus Freudenthal „Heil. Cartheyser Ordens aufgericht- und Täglich sich Vad vermehrender Andacht und erhaltener Gnaden 1740.“ Posodili pa so nam rokopis, na prošnjo v „Zgod. Danici“ za domače pripomočke k Šmarncam, v. č. g. N. P. Vr.

Prav lepo in dobro se podá v naše današnje premišljevanje, kar pobožni muhi k tej dogodbi pristavlja, torej naj tudi to povém. Pravi namreč:

„Pobožni bravec! Lej, kako dobrotno, kako urno je preblažena Božja Mati prišla na pomoč temu ostarélimu oslepljenimu možu v njegovi telesni slepoti: meniš kaj, de se bo ona mudila, od našiga serca odverniti našo znotranjo slepoto, ki je vender neskončno bolj boleča, nevarna in ima nar hušji nasledke? Bog ne daj kaj taciga o Marii misliti: samo če jo zaupljivo kličemo, zdajci nam bo na pomoč prišla. Z zaupanjem tedaj hočemo z Davidam klicati: „Illumina oculos meos, ne unquam obdormiam in morte. (Ps. 12.) Usmiljena Mati, oh oberni tudi na nas svoje milostne oči, in odverni od naših serc vso slepoto, vso temoto; razsvetli naše dušne oči, de ne bomo nikoli v smertni greh zaspali, temuč daj, de bomo k tistim rečem slepi, ter jih ne bomo s telesnimi očmi pogledovali, po katerih bi utegnila smert, namreč greh, skoz očesne okna v nas priti; in dodeli nam po svojim križanim Sinu, de bomo imeli čujoče oko na vse tisto, ter ne bomo k ničemur zaspali, kar nam kakor koli zamore tekuiti k večnimu zveličanju naše duše. Amen.“

Drobtine.

Ena noga pa ena roka. V Resini blizo Neapeljna je v družini nekterih mladenčev eden izmed njih zoper papeža hudo jezikal. Vzdignil je nogo in rekel: z nogo bi ga hotel suniti. Vzdigne roko in pristavil: na čelo bi mu hotel dvé pritisniti. Ko je to govoril in v djanji oponašal, kar neprevidoma zakriči, in se zverne — zadét od mertvuda. Tekó po gospod očeta; pride, pa nič ne more opraviti, ker ni bil pri zavednosti. Drugi mladenči, ki so krog njega stali, se veržejo pred fajmoštra in prosijo, de bi se radi spovedali. Bolnika odneso v bolnišnico v Neapel. Z zdravniško pomočjo se zmaga mertvud; mladenča čez nekatere dni spravijo nazaj v Resino; tode tista roka in tista noga, s kterima je sv. Očetu namerjal, ste mertvi in zgubljeni. (Casi che non sono casi.)

Prav močno zdravilo za vse dušne bolezni, so prelepe bratovšine, ki so po Kranjskem že močno razširjene; al vender še povsod ne. O naj bi se povsod prav močno priporočevale, in razširjale, ker bratovšine povsod prav obilno sadú rodé. Še toliko opominovanje in svarjenje ne pripomore toliko k spreobrnjenju grešnikov, k pogostemu prejemanju ss. sakramentov, in k pobožnemu življenju, kakor prelepe bratovšine. Tudi so bratovšine eden nar boljsh pripomočkov za odvado gerdega ponočevanja. Bratovšine so zares prečudno jeklo, katero vse od hudega k dobremu vleče. Tudi pri nas so prelepe bratovšine prav obilno dušnega sadú obrodile.

Kmet v D.

Komur se morebiti hoče pozabiti, kam da gre in kako hitro tudi njega ne bo več med živimi, naj pregleda saj vsake kvatre enkrat pisma in dopise s svojimi predragimi prijatli. Mnogih ni več, kterih spomin mu je še popolnoma živ pred očmi, nekteri so šli križem svet, druge je zadela ta ali ta neljuba osoda. Malo mescov nazaj, in bilo je vse drugač, kakor je zdaj. To nas pa uči, da le eno je potrebno.

Duhorske spremembe.

V ljubljanski škofii. Vis. čast. gosp. Janez Kovačič, fajm. v bohinski Bisrici, pride v mesto Idrijo za dekana, fajmoštra itd. Bistrica je torej 2. t. m. razpisana. Čast. gosp. Mat. Smolej iz Krajna v Ribnico; čast. g. Fr. Gorišek iz Košane v Šmartno pri Liti za duh pom. Umerl je 25. u. m. č. g. Tomaž Greznik, beneficiat v Šentvidu pri Zatičini. R. I. P.!